

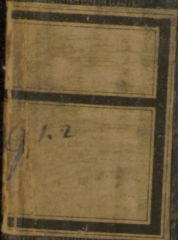
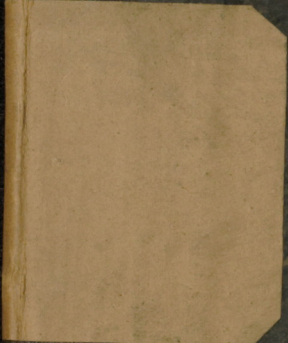
Brevi Commentatione In Ephes. Cap. I. Comm. XIX. Seq. Praemissa Dies Pentecostes Pie Sancteque Celebrandos

[Jena]: Ex Officina Fickelscherria, MDCCLXXVIII.

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1042507848>

Druck Freier Zugang

Fc. 1399^{1.2.}

UNIVERSITÄT ROSTOCK
BIBLIOTHEK
VERZEICHNIS
DER
BÜCHER
DIE IN DER
BIBLIOTHEK
VERWALTET WERDEN
VON
1828
BIS
1850

BREVI COMMENTATIONE

IN EPHES. CAP. I. COMM. XIX. SEQ.

PRAEMISSA

DIES PENTECOSTES

PIE SANCTEQVE CELEBRANDOS

INDICIT

ACADEMIA IENENSIS.

EX OFFICINA FICKELSCHERRIA

clo lo cclxxviii.

F. 1399 2.

DEI GRATIA
CAROLVS AVGVSTVS

DVX SAXONIAE IVLIACI CLIVIAE MONTIVM
ANGARIAE ET GVESTPHALIAE LANDGRAVIVS
THVRINGIAE MARCHIO MISNIAE COMES PRIN-
CIPIS DIGNITATE HENNEBERGAE COMES MAR-
CAE ET RAVENSBERGAE DYNASTA RA-
VENSTEINII REL.

RECTOR ACADEMIAE
MAGNIFICENTISSIMVS

S. D.

C I V I B V S

Deus Paulus, cui in vniverſa epiſtolae ad Ephēſios parte
priori *Θεωρητικῆ* id potiſſimum propoſitum erat, vt le-
ctoribus ingentem ſummorum beneficiorum cumulum ob oculos
peneret, quorum genuini Ieſu Chriſti diſcipuli, ſive gentiles
antea fuerint ſive Iudaei, per fidem in Salvatore optimo
participes facti ſint; idem hoc agit CAP. I. Comm. 16. ſeqq.
vbi Deum precatur, vt mentis eorum oculos illustrare velit,
quo intelligere valeant plenius, tum quam egregia ſperare li-
ceat his, qui doctrinam ſalutarem, Deo ita iubente iſtis annun-
tiam, ſincera fide amplexi ſint, et quam luculenta ac locuples ſit
haereditas illa, in cuius partem Deus Ephēſios, vna cum caeteris
filiis ſuis, vacauerit; tum etiam Comm. 19. 20. *τι το υπερβαλ-
λον μεγαθος της δυναμεις αυτου εις ημας της πιςευοντασ κατα
την ενεργειαν του κρατουσ της ιχυοσ αυτου, ην ενηργησεν εν τω Χρι-
στω*

ἔω, ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ ἐκαθίσεν ἐν δεξιά αὐτοῦ ἐν τοῖς ἑπταβάνοις. De cuius oraculi vero sensu ut rectius, CARISSIMI CIVES, ipsi iudicare possiis, aditum ad accuratiorem eius intelligentiam praevius quibusdam monitis patefaciemus.

Dudum obseruarunt viri docti, epistolas ad Ephesios et ad Colossenses, eodem tempore scriptas, tantam habere inter se similitudinem, siue sententias siue verba et loquendi formulas species, ut difficiliore alterutrius epistolae loci haud feliciter quam ex altera illustrari possint. Sed si vel minus certo de perpetuo fere viriusque epistolae parallelismo nobis constaret, neminem tamen dubitaturum esse existimamus, loco supra allato simillimum esse hunc, qui legitur in epistola ad Colossenses Cap. 2. comm. 12. 13. ἐν ᾧ (βαπτισματι) καὶ συναγερθετε (συν τῷ Χριστῷ) διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. In viroque effato et *fides commemoratur et omnipotentia Dei, qua Christus e morte suscitatus fuit* Prima igitur lex, cui in interpretando loco, quem explanandum nobis summus, adstringere nos debemus, haec est, ne verbis Pauli, ad Ephesios scribentis, sententiam subesse statuamus, quam verba simillima, in epistola ad Colossenses occurrentia, respuant.

Deinde quemadmodum in epistola ad Colossenses post verba modo laudata mox comm. 13. sequitur: καὶ ὑμᾶς, νεκροὺς ὄντας ἐν τοῖς παραπτώμασι — συνεζωοποίησε (ὁ θεός) συν αὐτῷ (τῷ Χριστῷ) χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα: ita etiam in epistola ad Ephesios, postquam Christi, diuina omnipotentia e sepulchro suscitati et in coelum euecti, mentio facta esset, paucis interiectis, quae ad summam Saluatoris nostri in coeloiam cum Patre regnantis maiestatem declarandam spectant, pergit apostolus Cap. 2. comm. 1. et 5, 6: καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι, συνεζωοποίησε τῷ Χριστῷ — καὶ συναγείρε, καὶ συνεκαθίσεν ἐν τοῖς ἑπταβάνοις ἐν τῷ Χριστῷ. Arctissimo vinculo et indiuiso nexu cohaerere haec cum verbis, de quorum sensu disputamus, tum ipsa docet totius orationis conformatio, tum parallelismus extra omnem ponit dubitationis aleam, Atque hinc

efficitur, nullam verborum illorum interpretationem veram esse posse, quae cum his, quae in textu sequuntur, rite e parallelismo intellectis, apte componi nequeat. Quamobrem ante omnia disquirendum est, quaenam ea vita sit, quam Deus Christianis, in peccatis suis antea mortuis, vna cum Christo rediuiuo, largitus esse dicitur. Mitimus iam patrum sententias, quorum permulti opinati sunt, nullam hominibus expectandam fuisse post mortem vitam aliam, nisi Christus sua morte hanc nobis gratiam promeruisset, atque, cum reuiuisceret ipse, portas inferni quasi percupisset, hocque modo effecisset, vt nobis quoque post mortem reditus in vitam iam pateat. Nec omnes recentiorum interpretationes recensere lubet. Ex his tamen plerique fere *νεκρος ταις ἀμαρτιας*, sive vt Paulus ad Colossenses scripsit, *ἐν ταις ἀμαρτιας*, accipiant de hominibus spiritualiter, vt loqui amant, mortuis, hoc est de iis, qui peccatis dediti ita viribus carent spiritualibus, vt Deo obedire eiusque leges seruare haud possint. In vitam vero hos renocari putant per regenerationem, qua fiat, vt Spiritum Dei et Christi accipiant Rom. 8, 9. et Deo iam viuere possint, Gal. 2. 19. 20. Hoc autem *ζωοποιήθηνα* dici cum Christo, quoniam, quemodmodum Christus e morte suscitatus est per virtutem Patris, ita regenti quoque nouo modo et multo aliter ac antea vitam instituunt, Rom. 6, 4. Haud diffitemur, loquendi vsum non repugnare magnopere huic interpretationi vocabuli *νεκρος*, quod de spiritualiter mortuis usurpatum aliquoties in sacris litteris deprehenditur, v. c. Matth. 8, 22. Rom. 6, 2. 13. Eph. 5, 14. Verum phrasis integra, *νεκρος ταις ἀμαρτιας*, hoc sensu nusquam occurrit, sed de iis porius dicitur, qui peccatis nuntium remiserunt, e. gr. Rom. 6, 11. Hunc vero sensum, nonnullis nostro etiam in loco probatum, respuit phrasis synonyma *νεκρος ἐν ἀμαρτιας* in loco parallelo Col. 2, 13. Quare nec audiendus esset, si quis hoc ipso loco, nostri vt diximus simillimo, abuti veller ad confirmandam eam interpretationem, quae mortuos de his accipit, qui peccandi consuetudinem deponunt. Paulus quidem in baptismo eos cum Christo resurgere docet, quos in eodem baptismo cum ipso sepultos esse dixerat; hoc est, vt ex antecedentibus patet, eos qui *το σωμα της σαρκος* atque vitia exuerunt; sed nihil nos cogit, vt inuito

inuito loquendi vsu, νεκρος ἐν ἀμαρτιαῖς nuncupari statuamus homines eandem ob rem, propter quam Apostolus cum sepultis eos comparauerat. Quae de sepultura traduntur, non spectant ad consequentia, in quibus de νεκροῖς ἐν ἀμαρτιαῖς agitur, sed ad antecedentia potius. Circumcisionis mentionem iniecerat Apostolus, atque iudaice circumcisioni longe praestantiorum esse affirmauerat christianam, qua non minuta quaedam corporis cuticula, sed totum velut carnis sive prauitatis corpus in baptismo resecetur. Quoniam autem solemne est Apostolo, baptismum comparare cum sepultura Christi, superioribus subiecit: *atque sic cum Christo quasi sepulti estis*. Tum vero ad enumeranda alia beneficia, quorum Christiani in baptismo participes redduntur, progreditur et talibus vitur loquendi formulis, quas sepulturae commemoratio in mentem ipsi reuocauerat. Neque sepulti tantum estis, inquit, cum Christo, sed *resurrexistis etiam cum eo* resurgente; — nam, (sic vertendum h. l. est καὶ) *cum mortui* (h. e. morti atque poenis additi) *essetis propter* (ἐν) *peccata vestra et propter carnalem animorum vestrorum conditionem*, quae velut ἀκροβυστία quaedam, antequam in circumcisione christiana vs. II. abscinderetur, profanos atque detestabiles vos reddebatur; tales igitur cum essetis, *Deus, Saluatorem vestrum in vitam reuocans, vos quoque vita et immunitate donauit, et capitale supplicium pro meritis delictorum omnium gratiam fecit*. Manifestum est, Paulum ipsum diserte explicare, quid h. l. significet ζωοποιεῖν; nempe χαρισάσθαι τὰ παραπτώματα, dare peccatorum veniam. Quod si vero per ζωοποιεῖν describitur supplicii peccatis pro meriti remissio, oppido certum est, mortem illam, a qua homines νεκροὶ ἐν τοῖς παραπτώμασι dicuntur, nihil esse aliud, quam obligationem ad poenam, qua tenentur peccatores, quippe qui sunt τέκνα ὀργῆς, qua formula commodum Apostolus vitur vs. 3. ad declarandam vocabuli νεκρος significationem. Atque tantum abest, vt huic interpretationi vsus loquendi repugnet, vt ei potius luculenter suffragetur. Νεκρος enim non solum dicitur, qui mortem (quocunque vocabuli significatu) vera re obiit, sed is etiam, qui morti est obnoxius, v. c. Rom. 8, 10. vt ἀποκτενεῖν quoque interdum significat morti obnoxium reddere, velut Rom. 7, 11. Mortem vero in sacris litteris saepe pro quibuscunque

peccatorum poenis generatim poni, omnibus notum est. Nec quisquam facile dubitauerit, *ἐν* recte a nobis redditum esse *propter*. Certe 2 Sam. 3, 27 *ἀπεθανε ἐν τῷ αἵματι ἀσάη* omnes vertunt: interfectus est *propter* caedem Aiaelis commissam, et Ezech. 18, 18 *ἀποθάνεται ἐν ταῖς ἀδικίαις*, morietur *propter* delicta, id quod cap. 3, 18. omisso *ἐν* (vt Eph. 2, 1. 5.) scribitur *τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ ἀποθάνεται* coll. comm. seq.

Quae de sensu loci Col. 2, 11. 13. strictim disseruimus, nullo negotio in locum alterum Eph. 2, 5. accommodari possunt, eo-que magis de hoc etiam valere debent, quod Apostolus Ephesios, cum Christo in vitam reuocatos, etiam *in coelo collocatos esse* affirmat *in Christo*. Hic dicant nobis aperte, quaesumus, qui *ζωοποίησιν* spiritualiter de regeneratione et interna mentis emendatione, ac *νεκρούς* de spiritualiter mortuis explicari cupiunt, quid sit spiritualis illa euectio in coelum, quae ad nouam mentis vere christiana indolem spectet? Nam si mors et *ζωοποίησις* spirituali modo accipienda sunt, *το συγκαθίζεν ἐν τοῖς ἐπερανοῖς* similiter accipiatur, necesse est. Hoc igitur cum fieri non possit, nisi ad interpretationes valde contortas delabi velimus, nec illud admittendum est. Qui vero *ζωοποίησιν* e loco parallelo nobiscum de venia peccatorum interpretantur, per Christi mortem eiusdemque reditum in vitam parta, Rom. 4, 25. facile verborum *συνήγαγε καὶ συνέκαθισε* sensum declarare possunt. Nimirum resurrectio Christi tam certum est futurae nostrae resurrectionis pignus, vt de ea aequae securi esse queamus, ac si vna cum Christo, qui est *ἡ ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων*, iam resurrexissimus, 1 Cor. 15, 20. 21. 22. 2 Cor. 4, 13. 14. atque euectio eius in coelum plane non finit nos dubitare, quin eo, quo ipse *προδρομὸς ἀπὲρ ἡμῶν* praeciuit, Hebr. 6, 20 vt mansionem nobis pararet, Io. 14, 2. 3. nos quoque venturi et cum ipso regnaturi h. e. aeternum beatissime victuri simus Matth. 19, 28. Io. 17, 24. Rom. 8, 17. 2 Tim. 2, 12.

His praemissis, iam ad oraculi, initio huius commentationis transscripti, explanationem adgredimur. Intellectus eius pender partim ex vi et potestate vocabuli *κατα*, partim ex modo, quo verba

verba *κατα την ενεργειαν του κρατους της ισχυος αυτου* cum reliqua oratione connectuntur. Sunt, qui verba haec cum antecedentibus το υπερβαλλον μεγαθος της δυναμεις αυτη iungant, unde, si notio, quae subest vocabulo πιστευοντας, non nimis prematur, et *κατα* reddatur *secundum*, sensus existit hic: quam immensa sit ea, quam Deus Christianorum causa impendit, potentia, id quod patet f. cuius magnitudo aestimari potest (*κατα*, ut in phrasi: secundum Evangelium meum, Rom. 2. 16. et alibi) ex stupendo huius omnipotentiae effectu in resurrectione Christi. Alii similiter *κατα την ενεργειαν* referunt ad *μεγαθος της δυναμεις*, sed *κατα* vertunt *pro*, atque adeo sententiam, quam verbis inesse putant, paulo aliter informant. Sed virique huic interpretationi officium loci paralleli verba: *πιστις της ενεργειας*, e quibus discimus, *την ενεργειαν της δυναμεις*, cogitando coniungendam esse cum *πιστευοντας*. Hoc secum reputantes interpretes haud pauci, *πιστευοντας κατα την ενεργειαν τς κρατης της ισχυος τς θες* propterea dici putarunt credentes, quod fides divinae omnipotentiae effectus est supernaturalis. Vltro fatemur, talem sententiam eiusmodi verbis describi potuisse. Nam simili fere modo cap. 7. Paulus apostoli munus delatum sibi esse dicit *κατα την δωρεαν της χαριτος τς θες*, *την δοθεισαν* (sive *της δωσεισης*) *αυτω ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΝ της δυναμεις τς θες*, et I Cor. 12, 8. aliis *λογον σοφιας* dari docet ΔΙΑ του πνευματος, aliis vero *λογον λωσεως ΚΑΤΑ το αυτο πνευμα*, coll. comm. 11. Verum plura sunt, quae impedire videntur, quo minus huic loci nostri explanationi calculum nostrum adiacere possimus. Nisi enim in interpretando loco parallelo intempere dogmaticorum decretis obtemperare malimus quam loquendi usui, *την πισιν της ενεργειας* nequaquam de fide, quae effecta sit per *ενεργειαν* Dei, sed de ea, cuius obiectum atque fundamentum sit immensa Patris nostri coelestis potentia, explicabimus. *)

Quid?

*) In sacris Novi Testamenti libris, vocabulum secundo casu voci *πισις* iunctum semper indicat *πισews* obiectum. Sic *πισις θες* Marc. 11. 12 *πισις ιησου Χριστου* Rom. 3. 22. Gal. 2. 16. cap. 3. 22 Eph. 3. 12. Phil. 3. 9. Iac. 2. 1. Apoc. 14. 12. *πισις του ευαγγελιου* Phil. 1. 27 *πισις του δογματος* Act. 3. 16. *πισις τς σωθρας* Act. 14. 9. Vnicum excipimus locum 2 Thessi. 2. 13, vbi *πισις αληθειας* significat *πισιν αληθινην*.

Quid? quod ipsae etiam dogmaticae rationes illi interpretationi repugnare videntur. Nam *ἐνεργεία* diuina, quae fides accenditur in animis hominum, non est *ἐνεργεία* eius potentiae, qua Deus e morte Christum suscitauit. Mortui enim suscitationem actum esse potentiae *absolutae*, fatentur omnes; contra vero fidem ingenerari per actum potentiae *ordinatae*, ii soli negare possunt, qui simul hominem diuinæ gratiæ resistere posse negant. Neque facile eum interpretatione hac conciliari possunt, quæ de vera *ζωοποιήσεως* notionem supra disputauimus. Quæ cum ita sint, mirum videbitur nemini, recentiores plerosque, abjecta hac interpretatione de inuenienda alia sollicitos fuisse. Consentunt fere inter se, *κατά* denotare similitudinem aliquam, atque comparationi h. l. inferuire, veluti Gal. 4, 28. et 1 Petr. 1. 15. quo posito, oraculi Paulini sensum hunc esse tradunt: Deum in fidelibus exseruisse seu exseriturum esse potentiae suæ vim, simillimam ei, qua Christum e sepulcro eduxit eumque in coelo ad dextram suam collocauit. Si porro ex iis quaeras, quam in re vis illa diuina in credentibus sese exserat? vno quidem ore respondere solent in *ζωοποιήσεως* credentium vim illam diuinam spectandam se præbere; verum in finienda viuificationis, vt loquuntur, notionem, in diuersas discedunt sententias. Sunt enim 1) nonnulli magni nominis interpretes, qui Paulum hic docuisse existiment, in suscitandis olim credentibus vim Deum exseriturum esse similem ei, qua Christus e sepulcro euocatus est. Sed, vt taceamus, ad excitationem piorum haud maiorem requiri omnipotentiae vim, quam ad impiorum resuscitationem*), conciliari hæc interpretatio vix potest cum iis, quæ de viuificationis indole ex loco parallelo supra euicimus. Hanc enim peccatorum venia contineri vidimus. Itaque alii 2) similitudinem cum resurrectione Domini in eo quaerunt, quod regeneratio et conuersio peccatoris, qua vita spiritualis ipsi datur, tam ardua res sit, vt ad eam perficiendam haud minore omnipotentiae efficientia opus sit, quam fuit ea, qua Christus in vitam reuocabatur.

*) Hanc obiectionem euitabis, si talem innui dicas reditum ex inferis, qui coelestis gloriæ adferat consecutionem, vt Paulus cap. 2, 5.
τῷ συνεζωοποιήσεως addit το συνεκείσε ἐν τοῖς ἐπυρανοῖς

batur. Verum supra iam offendimus, neque mortem neque nouae vitae largitionem accipi h. l. morali sensu posse. Nec repeteri iubet, quae de differentia inter potentiam absolutam atque ordinatam modo notabamus*). Superest 3) eorum sententia, quibus de significatione της ζωοποισεως nobiscum conuenit. Hi igitur similitudinem, quam per *κατα* indicari arbitrantur, ita declarant, ut ad peccatorum veniam nobis procurandam et impertiendam aequae infinitae potentiae diuinae energia opus fuisse statuunt, atque ad suscitandum a morte Christum. Hanc caeteris praestantiorum esse interpretationem, adeo nobis est persuasum, ut simpliciter veram eam esse pronuntiatum essemus, nisi parallelismus verborum *πισις της ενεργειας* ei (aeque ac ceteris duabus modo laudatis) obstare videretur. Hic enim suadet, ut verba *κατα την ενεργειαν* arte cohaerere credamus cum proxime praecedente *πισευοντας*: quo admissio, omnes corruunt interpretationes, quae *την ενεργειαν*, *ην ενηργησεν ο Θεος εν τω Χριστω* ope vocabuli *κατα* conferri aut aequari volunt cum *δυναμει Θεου εις της πισευοντας*.

Si igitur, re ex omni parte diligentissime considerata, ea loci nostri interpretatio pro vera habenda est, quae primum naturalem et per parallelismum confirmatam consecutionem verborum *πισευοντας κατα την ενεργειαν*, *ην ενηργησεν εν τω Χριστω* nullo modo dissoluit; quae secundo obiectum atque fundamentum της πισεως

της

*) Caeterum scite Chrysostomus in hunc locum: του αναστησι τερον πολλων θαυμασιωτερον το πεισαι ψυχας. Ειπεν ο Χριστος τω τεθνεωτι λαζαρε δευρο εξω, και ευθεως υπηκασεν. — Ερει αυτος εν τη τελευταια ημερα, και πατες αναστησονται, και μετα τσοσθη ταχης, ως της ενι ζωντας μη φθισαι τους κοιμηθεντας — Επι δε τα πισευσαι, εχ ετως. — αλλα πως; Α κσε αυτε παλιν λεγοντος ποσας ηθελησα επισυναγαγειν τα τενα υμων, και εν ηθελησατε. Ορας, οτι τατο δυσκολωτερον; — πολλω γαρ ενι λογισμοις ανθρωπινοις δυσκολωτερον προαιρεσιν πεισαι, του φυσιν εργασασθαι. Το δε αιτιον, επιεδη αυτος ουτω βαλεται εκοντας ημας γενεσθαι αγαθης. Ουτως εικοτως ειπε το υπερβαλλον μεμεθος της δυναμειως αυτη εις ημας κ. τ. λ.

B

της ἐνεργείας (Col. 2) hanc ipsam ἐνεργείαν esse sumit; quae ter-
tio vivicationem Christianorum, quae ipsis tum contigit, cum
Christus in vitam reuocaretur, cap. 2, 5) de peccatorum remissio-
ne accipit: quae denique quarto loquendi vsui non aduersatur;
haec nostro iure nobis videbitur caeteris praeferenda, quam nunc
paucis proferemus. Oportet igitur Apostolus, vt Ephesi magis et
magis intelligant, quam liberaliter et efficaciter Deus infinitam po-
tentiae suae vim impenderit, vt saluti eorum consuleretur, qui
Christum Iesum sincera amplectuntur fide, tali nimirum, quae
Saluatorem, ob peccata nostra mortuum, diuina omnipotentia re-
suscitatum et in diuini in res creatas omnes imperii consortium as-
sumtum esse firmiter credit, atque his diuinae omnipotentiae docu-
mentis, tanquam inconcusso fundamento, tota innititur. Exseruit
autem Deus potentiam suam εἰς ἡμᾶς siue nostra causa nostroque
commodo tum in aliarum rerum permularum, quae ad salutis no-
strae reparationem eiusque annuntiationem pertinebat, dispositione,
tum vero in primis etiam in resurrectione Christi, quae indissolu-
bili vinculo cum salute nostra coniuncta est. Huic enim non solum
superstructa est firma nostra persuasio, Iesum vere esse Saluatorem
illum, humano generi a Deo clementissime concessum, sed eidem
etiam debemus ζωοποίησιν nostram. *Quemadmodum enim Dominus
mortuus est, δια τα παραπτώματα ἡμῶν, vt peccatorum veniam
nobis impetraret, ita resurrexit etiam δια την δικαιοσιν ἡμῶν,*
Rom. 4. 25. vt de venia impetratu certi essemus. Quum enim
Deus culpae nostrae expiatorem e morte excitauit, a poenis immu-
nes nos esse ipsa re declarauit. Quin suscitatus fuit Christus, vt
in coelos ascenderet atque ipsum aeterni Patris solium occuparet,
quo nobis, ipso iam cum Patre imperii clauum tenente, optime
prospedum fuit. Rom. 8, 34. Hebr. 8, 1. 9, 24. 10, 12. seqq.
Atque hinc intelligitur etiam, perquam apte Christianos dici crede-
re *κατα την ἐνεργείαν*, propter *) hanc ipsam omnipotentis Dei virtu-
tem

*) Perinde est, siue *κατα* veritas *propter*, vt Matth. 19, 13. siue *ex*, quo-
rum fides pender *ex* operatione omnipotentiae diuinae, quam in re-
surrectione Christi cernimus, vt Act. 3, 17. Luc. 1, 18.

tem infinitam, quae in suscitando Christo se exferuit. Vti enim resurrectio Saluatoris nostri palmarium est fidei nostrae obiectum, ita etiam firmissimum eius fundamentum est. Quamobrem Paulus ipse aperte fatetur I Cor. 15, 14. 17. *si Christus non resurrexerit, oppido vana est fides vestra, et vos adhuc in peccatis vestris estis*, h. e. peccatorum veniam neuiquam impetrauistis, sed *υεγοι* potius adhuc estis *εν ταις αμαρτιαις*, quae verba mirifice illustant ea, quae de credentium *ζωοποιησει σου τω Χριστω ζωοποιηθεντι* scriptimus. Praeterea in sacris litteris, praesertim apud diuum Paulum, saepe saepius reperitam legimus, fidem Christianorum esse fidem *in eum, qui Christum e mortuis suscitauit*, v. c. Rom. 4, 24. cap. 10, 9. 10. I Thess. 4, 14. I Petr. 1, 21. atque huic fidei iisdem in locis clare tribuitur etiam hoc, quod iustificemur, siue, quod idem est, vivificemur, cum Christo in vitam reuocato; quem admodum Abrahamum quoque Paulus iustificatum esse tradit propterea, quod credidit *in eum, qui mortuos in vitam reducit*, vid. Rom. 4, 17. coll. 22. Ex quibus omnibus patet, analogiae scripturae et doctrinae Paulinae apprime consentaneam esse nostram oraculi, satis iam pro instituti ratione declarati, interpretationem.

Vestrum nunc est, CIVES CARISSIMI, ingentem summorum beneficiorum numerum, quae Saluatori nostro Optimo Maximo et eius resurrectioni et in coelum ascensioni accepta ferimus, serio atque pie meditari. Neque sane beneficiorum illorum minima pars putanda est Spiritus Sancti super Apostolos effusio. Ipsi enim Dominus noster teste Ioanne cap. 16, 7. docuit, hanc ipsam ob causam vtilissimum discipulis suis fore suum ad Patrem reditum; neque enim, nisi rediret ipse in coelum, Spiritum hunc esse venturum; sed post abitum suum ad Patrem certissime se eum esse ipsis missurum. Atque si vel nullum aliud exstaret infinitae, quam Deus nostro commodo exferuit potentiae documentum, quam hoc, quod Apostoli Pentecostes die experti sunt; tamen hoc solum immentae illius potentiae ambitum abunde monstraret, atque simul diuini

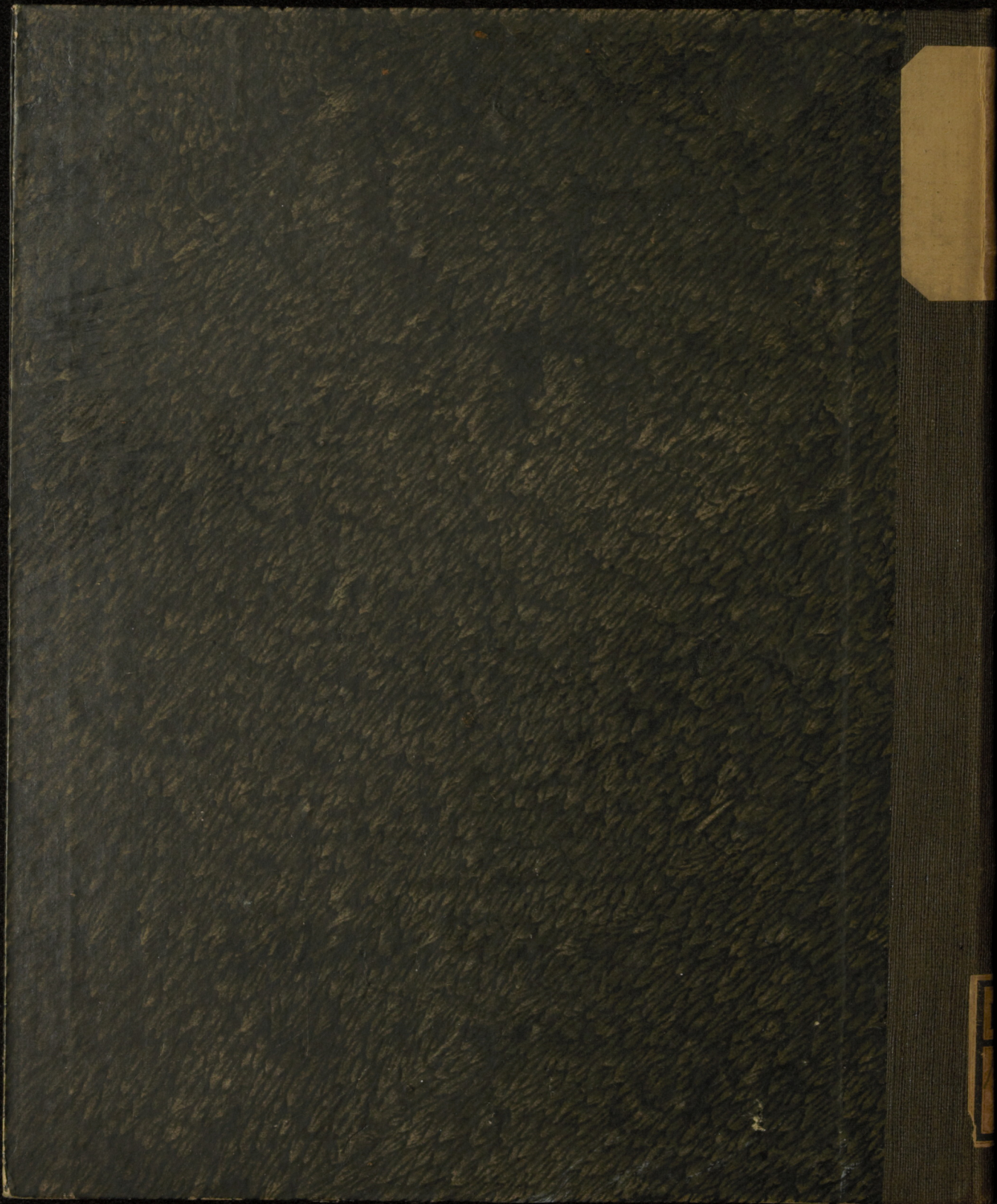

fauoris magnitudinem declararet erga eos, qui credunt in eum, qui Christum e sepulcro eduxit, atque in coelis ad dextram suam collocavit. Quam vero multorum magnorumque bonorum fons fit haec Spiritus Sancti in Apostolorum mentes immissio, Vos CIVES OPTIMI, haud ignoratis. Sed vt id penitus intelligatis, diligentiusque Vobiscum reputetis, omni studio per festos hosce dies elaborabunt verbi diuini praecones, ad quorum sermones audiendos vt frequentes confluatis, ipsisque auditores Vos praebeatis non attos solum, verum, vt par est profecto, gratos etiam, serio hortamur.

P. P. ipso die Pentecostes MDCCLXXVIII.

(L. S.)

F Reppien

...m, quae in fuscitando Christo se exeruit. Vii enim
 Saluatoris nostri palmarium est fidei nostrae obiectum,
 m.issimum eius fundamentum est. Quamobrem Paulus
 fatetur I Cor. 15, 14. 17. *si Christus non resurrexerit,*
est fides vestra, et vos adhuc in peccatis vestris estis,
 torum veniam nequaquam impetrauistis, sed *υπεροι* potius
εν ταις ανοματιαις, quae verba mirifice illustant ea,
 edentium *ζωοποιησει σου τω Χριστω ζωοποιηθεντι*; scripsi-
 terea in sacris litteris, praesertim apud diuum Paulum,
 us repe-itam legimus, fidem Christianorum esse fidem
Christum e mortuis suscitauit, v. c. Rom. 4, 24. cap.
 1 Thess. 4, 14. 1 Petr. 1, 21. atque *huic* fidei iisdem
 re tribuitur etiam hoc, quod iustificemur, siue, quod
 vivificemur, cum Christo in vitam reuocato; quem-
 Abrahamum quoque Paulus iustificatum esse tradit pro-
 od credit *in eum, qui mortuos in vitam reducit*, vid.
 17. coll. 22. Ex quibus omnibus patet, analogiae
 et doctrinae Paulinae apprime consentaneam esse
 raculi, satis iam pro instituti ratione declarati, inter-
 n.

...um nunc est, CIVES CARISSIMI, ingentem summorum
 m numerum, quae Saluatori nostro Optimo Maximo
 rrectioni et in coelum ascensioni accepta ferimus, se-
 die meditari. Neque sane beneficiorum illorum minima
 da est Spiritus Sancti super Apostolos effusio. Ipsi enim
 noster teste Ioanne cap. 16, 7. docuit, hanc ipsam ob-
 issimum discipulis suis fore suum ad Patrem reditum;
 s, nisi rediret ipse in coelum, Spiritum hunc esse ven-
 d post abitum suum ad Patrem certissime se eum esse
 um. Atque si vel nullum aliud existeret infinitae, quam De-
 ommodo exeruit potentiae documentum, quam hoc, quod
 entes ostes die experti sunt; tamen hoc solum immentae
 ntiae ambitum abunde monstraret, atque simul diuini
 B 2 fauoris

↑

mm 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100

inch 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

100 200 300 400 500 600 700 800 900 1000

the scale towards document

C1 B1 A1 C2 B2 A2 A5 B5 C8 B8 A8 C9 B9

Patch Reference numbers on UTT

Image Engineering Scan Reference Chart IT2613 Serial No. 520

4.5 5.0 5.6 6.3

10 09 03 02 01 C7 B7 A7 C8 B8 A8 C9 B9

↑